

INTERVIEW JORGE LEÓN OVER

Mitra

“MITRA is een artistieke creatie over de ethiek van solidariteit”

Jorge León studeerde film aan het Brusselse INSAS en was vooraleer hij aan zijn filmcarrière begon een tijdlang fotograaf voor Ultima Vez, het dansgezelschap van choreograaf Wim Vandekeybus. Dankzij zijn case study MITRA kruipt er alvast een unieke stem aan boord van de Belgische documentaire cinema.

Hoe ben je terechtgekomen bij de Iraanse psychoanalytica Mitra Kadivar, die zes jaar geleden ten onrechte werd geïnterneerd?

JORGE LEÓN In 2013 – Mitra was toen alweer vrij – heb ik op het internet de briefwisseling per mail ontdekt tussen Mitra en Jacques-Alain Miller (stichter van de World Association of Psychoanalysis, nvdr). Van toen af was ik geïnteresseerd om, vertrekkende van die correspondentie – die dateert uit de periode december 2012 tot februari-maart 2013 – een film te maken. Geen klassiek, traditioneel portret van Mitra, wel een artistieke creatie over de ethiek van solidariteit. Zij slaakte een noodkreet en plotseling was er iemand aan de andere kant van de planeet die antwoordde en zich haar lot aantrok. Maar daar stopte het niet. Mitra mocht dan opnieuw vrij zijn, de zaak was voor haar allerminst gesloten; zij heeft een klacht ingediend tegen de psychiater die haar heeft laten interneren. Ze vecht voor haar rehabilitatie, wil geenszins in de rol van slachtoffer kruipen. De mails openbaarden ook een dramaturgische dimensie, de tragiek; Mitra's verhaal leest als een thriller. En van haar kant etaleert zij in haar manier van reageren een enorme veerkracht. Mijn interesse ging naar hoe artiesten – geen journalisten, geen politiemensen, geen onderzoekers – filmen terwijl ze het tijdens een creatief proces hebben over Mitra's verhaal en met een onverwachte plek worden geconfronteerd. Hoe kunnen zij een beetje licht werpen op deze zaak, maar anders. Dat was het uitgangspunt. Hoe kan Mitra's verhaal weerklank krijgen in een artistiek project.

Ik verwachtte me echt niet aan deze muziek: heel sterk, straf en zeer present in de film.

J. LEÓN Eva Reiter is een geweldige componist ... In het begin van de film zit trouwens een scène waarin ze haar zontje uitlegt waarom ze zijn stappen gaat registreren en waarom ze die nodig heeft. Die dialoog gaf mij de mogelijkheid om de toeschouwer te doen begrijpen hoe zij werkt als artiest. Ze neemt allerlei klanken op die ze in haar composities re-integreert.

Zelf verwachtte ik me, gezien de thematiek, aan vrij sombere klassieke muziek, maar dat is hoegenaamd niet het geval, wel intelligent. Je voelt aan den lijve een strijd, een gevecht.

J. LEÓN Ik wou geen somberheid, Mitra's verhaal op zich is al schrijnend genoeg. Ik wou een film met veel licht en beweging, ook in de psychiatrische instelling. Dat geeft aan de film een choreografische dimensie. En door de aanwezigheid daar van zangeres Claron McFadden konden wij iets aanbieden: een stem, muziek. Dankzij haar menselijkheid konden wij in contact komen met de patiënten. Er ontstond een soort van dialoog die het verbale ver overstijgt. Dat wou ik: wat vermag kunst op een plek waar dat lang niet vanzelfsprekend is?

En de gesprekjes ...

J. LEÓN Wat de gesprekken met de patiënten betreft vertelde een psychiater ons dat hij die in zijn kabinet nooit had gehoord. Mooi toch dat film dat mogelijk maakt. En een andere vrouwelijke psychiater zei ons: "Julie aanwezigheid heeft een verlangen opgewekt waar er geen meer was."

Wat Mitra heeft doorgemaakt, is dat typisch voor Iran, denk je? Of heeft het voorval ook een meer universeel karakter?

J. LEÓN Interessant. Het is daarom dat ik in het Westen, in Frankrijk heb gefilmd en niet in Iran. Ik heb te veel respect en sympathie voor de Iraanse filmers die de realiteit in eigen land filmen.

Toen ik MITRA zag, moest ik denken aan de Iraanse film *A Man of Integrity*.

J. LEÓN Dat is het helemaal! Sociale controle is in Iran nog heel sterk aanwezig. Die paranoia voel je in tal van Iraanse films.

En een andere film die me te binnen schoot was *Camille Claudel* van Bruno Dumont, met Juliette Binoche tussen echte psychiatrische patiënten.

J. LEÓN Ik ben blij dat je in dit verband deze film citeert. ● **FREDDY SARTOR**

FIFF Namen, 2 oktober 2018
Bespreeking zie Bios p. 39.